

IT-strategi 2008-2012

for

Kirkeministeriet og folkekirken

september 2008

Dokument nr. 389307

Indholdsfortegnelse

1	Mission og it-vision	4
1.1	En organisation med mange målgrupper	4
1.2	It-strategiens præmisser	5
2	Fortsat fokus på digital forvaltning	6
2.1	Bedre digital service	6
2.2	Øget effektivitet	7
2.3	Stærkere samarbejde	8
2.4	Konkrete initiativer og projekter	10
3	Organisationens it-anvendelse	12
3.1	Besparelser gennem stordrift	13
3.2	Forretningsmæssig værdiskabning	13
3.3	Synergi mellem teknik og indhold	14
3.4	Mere dialog med folkekirken	14
3.5	Smartworker	15
3.6	Benchmarking som en produktivetsforøgende faktor	16
4	It-styring og organisering	17
4.1	IT-styregruppen	17
4.2	Styring og prioritering	17
4.3	Gennemførelse af it-strategiens projekter	18
4.4	IT-Kontoret og dets organisering	18
4.5	Systemejere og erfa-grupper	19
4.6	Sourcingstrategi	20
5	It-arkitektur	21
5.1	Forretningsapplikationer – anskaffelse og udvikling	21
5.2	Brugerprogrammel	22
5.3	Basis- og database- og udviklingsprogrammel	22
5.4	Internet- og Intranet	22
5.5	Brugerstyring- og administration	22
5.6	Open office og Mac	22
6	It-kompetencer	23
6.1	Basale færdigheder	24
6.2	Applikationsfærdigheder	24
6.3	Særligt vedrørende uddannelsen i Personregistrering	24
6.4	IT-medarbejdere	24

7	It-sikkerhed	25
7.1	Organisering – regelgrundlag	25
7.2	Sikkerhedsniveau – målsætninger	25
7.3	Styring – realisering af målsætning	25
7.4	Beredskab	26
7.5	Overholdelse af standarder og retningslinjer	26
7.6	Regelmæssig kontrol	26
8	Økonomi og indkøb	27
8.1	Koncern-it som den økonomisk mulige model	27
8.2	Standardisering og indkøb	27
8.3	Kontrol af priser & valg af leverandør	27

It-strategi 2008-2012 er den 5. strategi for Kirkeministeriet og folkekirken.

Tidligere it-strategier er udarbejdet i 1985 og 1994 for Kirkeministeriet og stiftsadministrationerne samt i 2000 og 2005 for Kirkeministeriet og hele folkekirken.

It-strategi 2008-2012 er desuden gældende for it-anvendelsen i mere end 2.000 menighedsråd og provstiudvalg.

- god læselyst

It-styregruppen for Kirkeministeriet og folkekirken^{)}
København den 22. september 2008*

IT-Styregruppen:

Afdelingschef Steffen Brunés, formand (Kirkeministeriet)
Bygningskonsulent Keld Nielsen (Landsforeningen af Menighedsråd)
Biskop Steen Skovsgaard, Lolland-Falsters Stift (Biskopperne)
Provst Paw Kingo Andersen, Hjallesø Provsti, Fyens Stift (Danmarks Provsteforening)
Sognepræst Per Bucholdt Andreasen, Asmild-Tapdrup Pastorat, Viborg Stift (Danmarks Præsteforening)
Kordegne Stephen Larsen (Danmarks Kordegneforening)
IT-chef Torben Stærgaard (Kirkeministeriet, IT-Kontoret)

1 Mission og it-vision

Denne it-strategi er gældende for Kirkeministeriet og folkekirken.

Folkekirkens mission som kristen kirke er at forkynde Kristus som hele verdens frelser igennem evangeliets forkyndelse, sakramenternes forvaltning, oplæring i kristendom og sjælesorg.

Dette udgangspunkt er lovgivningsmæssigt forankret i Grundloven (§ 4), der bestemmer folkekirken som den evangelisk-lutherske kirke. Kirkens overordnede opgave danner udgangspunkt for de konkrete former, kirkelivet får i sogn, provsti og stift. Alle konkrete målsætninger må dybest set tjene denne opgave.

Kirkeministeriets væsentligste arbejds- og ansvarsområde er den danske folkekirke. Dette omfatter tre hovedområder: folkekirkens økonomi, folkekirkens styrelse og folkekirkens personale. I forhold til formuleringen af en it-strategi er det Kirkeministeriets opgave:

at administrere folkekirken på grundlag af den gældende lovgivning.

hvilket sker i et nært samspil med folkekirkens administrative organer og præsterne, hvis væsentligste arbejde er centralt for folkekirkens virke.

Det er en ambition, at Kirkenettet, der er Kirkeministeriets og folkekirkens fælles It-netværk, gennem anskaffelse og drift af løsninger til kommunikation, sagsbehandling og videndeling opleves som et nyttigt redskab, der understøtter Kirkeministeriet og folkekirken i at løse sine opgaver.

IT er ikke et mål i sig selv, men et middel til at understøtte folkekirkens kirkelige opgaver foruden den folkekirkelige forvaltnings forretningsmæssige målsætninger.

IT-Kontoret, der leverer it til Kirkeministeriet og folkekirken, skal på baggrund af it-strategien og *best practice* i it-branchen leve op til denne ambition.

Det er hensigten at omsætte teknologiens muligheder til en værdifuld værktøjskasse. Det betyder, at Kirkenettet skal være det redskab, der i det administrative arbejde udgør en god ramme for effektiv sagsbehandling og som samtidigt giver udfoldelsesmuligheder, der er nyttige og inspirerende i det kirkelige arbejde.

1.1 En organisation med mange målgrupper

Kirkeministeriet og folkekirken er med sin særlige struktur formentlig den geografisk mest spredte virksomhed i Danmark. Det er tillige en organisation med meget forskelligartede opgaver.

Folkekirken er i bund og grund lokalt forankret. Sognene - nogle steder kirkedistrikter - er folkekirkens enhedssystem. Sognene (cirka 2.100) bestyres af folkevalgte menighedsråd (cirka 2.100) og er under tilsyn af provstiudvalg (cirka 110).

Disse i alt cirka 2.200 råd og udvalg, hvor langt hovedparten af de valgte medlemmer er lægfolk, udgør - sammen med de fødte medlemmer, præsterne - den ene del af it-strategiens fokus.

Det andet fokusområde er administrationen. Det vil sige ministeriet, stiftsadministrationerne (10), provstierne (cirka 110) og personregisterførerne (cirka 1355). I alt cirka 1.475 myndigheder.

For it-strategien er det derfor et princip, at it-organiseringen skal understøtte en brugerorganisation der består af få større og flere tusinde meget små geografisk spredte enheder.

1.2 It-strategiens præmisser

Erfaring viser, at drift af større it-installationer bør ske i driftsfællesskaber og på grundlag af centrale beslutninger. Når vi taler folkekirken med dens komplekse struktur og kompetencefordeling, må dette imidlertid udmøntes på en særlig måde.

Folkekirken er på den ene side underlagt de samme regler, som man skal administrere efter i offentlige myndigheder. Som en konsekvens heraf tager it-strategien sigte på, at arbejdet med de administrative opgaver sker på grundlag af fælles centralt styrede løsninger.

Når der på den anden side er tale om kirkens kerneopgaver, så tager strategien sigte på, at den infrastruktur, der for at opfylde de behov, understøtter de administrative løsninger, også kan være et fundament for at bruge it i det kirkelige arbejde til evangeliets forkyndelse, sakramenternes forvaltning, oplæring i kristendom m.m.

Biskopperne og ministeriet er derfor enige om¹, at det i praksis betyder, at brugen af Kirkenettet er *obligatorisk* i forhold til en række administrative arbejdsopgaver, mens det i forhold til andre opgaver er *et tilbud*.

På den måde tilgodeser it-strategien, at de fælles administrative opgaver kan løses på grundlag af centralt truffe beslutninger, mens de opgaver, der løses på grundlag af lokalt truffe beslutninger, kan understøttes af en i fællesskab drevet infrastruktur.

Det er IT-strategiens udgangspunkt, at folkekirken er forankret i de lokale sognemenigheder, og den skal derfor sikre de lokale sognemenigheder gode arbejdsbetingelser i det daglige virke.

Fordelen for det enkelte menighedsråd ved at anvende folkekirkens fælles it-løsninger, også de ikke-obligatoriske, skal være så indlysende, at alle på længere sigt gør brug af samtlige de løsninger, der stilles til rådighed.

¹ Kirkeministeriets cirkulærskrivelse af 30. september 2007 fastsætter således, at al tjenstlig post fra ministeriet, stiftsadministrationerne og provstierne sendes til præsterne via Kirkenettets postsystem eller intranettet.

2 Fortsat fokus på digital forvaltning

Folkekirken har hvert år kontakt med hundredetusinder af borgere, som den betjener med civilregistreringsopgaver. De ca. 82% borgere, der tillige er medlem af folkekirken, betjenes herudover med barnedåb, konfirmation, vielse og begravelse foruden med gudstjenester m.m. Civilregistreringsopgaverne er helt og udføres ved hjælp af it. På den måde sikres den optimale sammenhæng med andre myndigheder og andre data. Med hensyn til det kirkelige arbejde, så forudsætter dette ikke brugen af it, men it kan indgå i kommunikationen mellem det enkelte medlem og præsten og mellem sognemenigheden og dens kirke.

Målsætningen for denne it-strategi er tosidet, idet der dels er tale om en optimering af it-anvendelsen inden for folkekirkens egen organisation, dels er der tale om at styrke det tværoffentlige samarbejde igennem fælles praksisser, standarder og it-løsninger.

I den offentlige sektors strategi for digital forvaltning 2007-2010 har regeringen og de kommunale og regionale parter fremhævet tre overordnede strategiske indsatsområder:

Bedre digital service, Øget effektivisering og Stærkere samarbejde.

Kirkeministeriet og folkekirkens it-strategi og hidtidige anvendelse af it i sine forretningsprocesser understøtter i vid udstrækning allerede disse tre indsatsområder som en integreret del af den folkekirkelige forvaltnings opgaveløsning, og der vil også fremadrettet fortsat blive arbejdet offensivt herfor.

2.1 Bedre digital service

Det er regeringens målsætning, at digitalisering skal gøre det lettere for borgere og virksomheder at være i kontakt med det offentlige. Derfor skal de offentlige myndigheder lave sammenhængende digitale løsninger, som skaber merværdi for borgerne.

Kirkeministeriets og folkekirkens it-strategi understøtter digitaliseringsstrategiens målsætning om, at borgeren med ét klik skal kunne vælge at modtage alle breve fra myndigheder - herunder folkekirken - digitalt.

Den folkekirkelige forvaltning medvirker således i en række fællesoffentlige initiativer, der skal sikre borgerne en enklere og lettere adgang til de offentlige myndigheder.

Som eksempler herpå kan nævnes *Digital Dokumentboks*², *NemSMS*³ og *borger.dk*, der alle er eller vil blive integreret med den folkekirkelige forvaltnings egne interne systemer - i visse tilfælde som *system til system-løsninger*. Af opgaver, der integreres

² Den offentlige forvaltnings udgave af "eBoks"

³ Muligheden for at borgere kan tilføje deres mobiltelefonnummer til CPR, således at offentlige systemer kan sende en SMS-besked til borgeren.

og løftes i samarbejde med borger.dk, kan eksempelvis nævnes *personregistrering og den elektroniske del af menighedsrådsvalget 2008*. *Digital Dokumentboks* er endnu under udvikling, og Kirkeministeriet og folkekirken følger udviklingen og er parate til at anvende denne mulighed. Særligt bør brugen af de mange attestester, der produceres i forbindelse med civilregistreringsopgaverne, overvejes.

Borgerne skal i videst muligt omfang kun aflevere oplysninger til det offentlige én gang.

Kirkeministeriet og folkekirken går aktivt ind i forhandlinger med andre myndigheder med henblik på at skabe en fælles offentlig praksis. Ifølge denne sker erhvervelsen af oplysninger om borgerne som udgangspunkt ved opslag i de offentlige - herunder andre myndigheders - it-systemer. Herved kan man mindske borgernes behov for fortløbende at indlevere papirbårne attester i deres kontakt med de offentlige myndigheder.

Selvbetjeningssystemer bliver et stadigt vigtigere element i effektiviseringen af forvaltningen i den offentlige sektor. Når borgere og virksomheder gennem selvbetjeningsløsninger i højere grad selv videregiver de data, som forvaltningen skal arbejde med, opnås en første gevinst helt enkelt ved, at færre medarbejderressourcer i den offentlige sektor skal investeres i rutinemæssig indtastning, som også kan udgøre en kilde til fejl og efterfølgende problemer.

Kirkeministeriet har etableret en række selvbetjeningsmuligheder på personregistrering.dk - her er der eksempelvis åbnet for, at borgeren kan indgive anmeldelse om navneændring m.m. direkte i personregistreringssystemet (CPR) ved brug af digital signatur (OCES).

Det er en særlig udfordring, at en række it-baserede løsninger understøtter en sagsbehandling, som en borger kun sjældent har brug for - eksempelvis fødselsanmeldelse. Derfor er selvbetjeningsystemernes funktionalitet, design og sproglige udformning løbende under evaluering med henblik på, at systemerne bliver lette at anvende. Brugere - repræsenteret ved fokusgrupper - inddrages derfor løbende i videreudviklingen af Personregistrering.dk.

Initiativer som Borger.dk tilstræber, at løsninger fra forskellige myndigheder samles i én ensartet brugergrænseflade med ét fælles logon til personlige oplysninger. Således kan "tilgængeligheden" forbedres gennem en fælles målrettet indsats. Kirkeministeriet deltager i arbejdet omkring Borger.dk og sidder i styregruppen vedrørende temaet "Mine Børn", der blandt andet omhandler fødselsanmeldelse og navngivning.

Det er vigtigt, at borgerne har tillid til de offentlige digitale kommunikationskanaler og føler tryk ved at benytte dem. Derfor skal borgeren gøres opmærksom på, til hvilke formål de indgivne oplysninger anvendes, og at de behandles i henhold til bestemmelserne i Persondataloven⁴.

2.2 Øget effektivitet

Det er en målsætning, at fremtidige it-løsninger til stadighed skal være med til at effektivisere den offentlige sektor, så en større andel af medarbejdernes tid og ressourcer frigøres til mere borgernær service og en optimering af arbejdsgangene.

⁴ Lov om behandling af personoplysninger (Persondataloven) - LOV nr. 429 af 31/05/2000

Det er derfor ikke bare vigtigt, at data holdes elektroniske på deres vej fra selvbetjeningsløsningerne og over i sagsbehandlingssystemerne. Det er også vigtigt, at folkekirkens og den folkekirkelige forvaltnings interne arbejdsprocesser afstemmes efter den digitaliserede kontakt med borgere samt medlemmer og ansatte i folkekirken. Der kan være tale om at forenkle arbejdsgange og samle flere delopgaver samme sted, således at der udarbejdes nye administrative rutiner, som udnytter det digitale potentiale.

Det er en målsætning at gøre digital indberetning og kommunikation obligatorisk på en række områder i den interne folkekirkelige forvaltning, og det vil derfor løbende blive undersøgt, hvilke ydelser og arbejdsprocesser det vil være mest værdifuldt at digitalisere.

Som en konsekvens af effektiviseringen og de gevinster den medfører, er det derfor også besluttet, at budgettet for it-området fra 2009 hvert år nedskrives med 2 %. Det er vigtigt at pointere, at det ikke kun drejer sig om at reducere det nominelle ressourceforbrug, men også om at sikre et fortsat kvalitetsløft i opgavevaretagelsen.

2.3 Stærkere samarbejde

Den folkekirkelige forvaltning arbejder løbende for at indgå i og få skabt et mere forpligtende tværgående samarbejde på alle niveauer – såvel internt i den folkekirkelige forvaltning og folkekirkens virke som eksternt i samspillet med andre offentlige myndigheder og aktører, som nævnt i afsnit 2.1 *Bedre digital service*.

Folkekirkens interne myndighedssamarbejde er forankret i en række fællesskaber såsom Kirkenettet, Det Administrative Fællesskab, det fremtidige ESDH-system og FLØS (Folkekirkens Lønservice) samt ved et princip om, at der så vidt muligt anvendes de samme standardiserede it-løsninger og værktøjer i alle folkekirkens enheder.

Den folkekirkelige forvaltnings systemer skal derfor kunne kommunikere såvel internt med hinanden som eksternt med andre offentlige myndigheder. Det sker ved at opfylde kriterierne om åbne standarder - herunder hensynet til interoperabilitet ved anvendelse OIOXML som fælles datastandardiseringssprog. Endvidere sker det efter princippet om, at al skriftlig information skal foregå digitalt mellem de offentlige myndigheder. Der arbejdes således løbende for at etablere *system til system-løsninger* såvel internt mellem den folkekirkelige forvaltnings egne systemer som eksternt med andre myndigheders og offentlige aktørers systemer.

Der arbejdes endvidere målrettet for at implementere *straksafgørelser* ved at skabe bedre og flere muligheder for at automatisere sagsbehandlingen inden for de områder, hvor den manuelle sagsbehandling ikke umiddelbart kan siges at give merværdi. Et eksempel herpå er navngivning, hvor borgeren systemmæssigt automatisk kan tildeles det ønskede navn, såfremt dette er at finde på en *"en liste med godkendte navne"*, hvortil der ikke kræves særlige betingelser for erhvervelsen af det pågældende navn.

Det er målsætningen, at al skriftlig kommunikation imellem de folkekirkelige enheder skal foregå elektronisk. Der er med *circulærskrivelse af 1. oktober 2007 om tjenstlig post til folkekirkens præster* indført obligatorisk brug af e-post for sognepræster, og der

arbejdes ved kampagner for at udbrede brugen af e-post og it mere generelt til præster og menighedsråd. I den forbindelse har det også været en målsætning at udbrede brugen af digital signatur og kommunikation via sikker e-post, og der er udleveret mere end 2.000 virksomhedscertifikater, således at 93 % af menighedsrådene december 2007 havde en digital signatur.

For at kunne høste fordelene ved den digitale forvaltning blev det i forbindelse med eDag2 (februar 2005) besluttet at stoppe den papirbårne informationsformidling med udgangen af 2006.

Al information til de folkekirkelige myndigheder bliver således kun udsendt elektronisk. Dog - indtil videre - med et vist hensyn til de allermindste enheder, hvor økonomi eller andre forhold taler for det.

Der foretages løbende effektmåling på brugen af e-post hos folkekirkens enheder, og det kan konstateres, at anvendelse af e-post er støt stigende, men at der stadig er behov for yderligere udbredelse. Målinger fra september 2007 viser, at flere stifter sender op til 90 % af deres udgående post via e-post, samt at de modtager op til 70 % af den indgående post via e-post. På personregistrering.dk er der ligeledes iværksat effektmålinger.

Det nuværende intranet i Kirkeministeriet og folkekirken skal udskiftes til et mere tidssvarende. Ud over de velfungerende nyhedskanaler skal der tilbydes endnu flere muligheder for videndeling, kommunikation og sammenhænge til den elektroniske forvaltning, der understøttes af ESDH (elektronisk sags- og dokumenthåndterings-system), lønsystemer og økonomisystemer. Der skal specielt arbejdes på at integrere disse systemer (*system til system-løsninger*), så der etableres effektive opslags- og sagsbehandlingsmuligheder for medarbejdere og folkevalgte.

Samarbejdet med Landsforeningen af Menighedsråd om IT-skrivebordet, der anvendes af menighedsrådene, er af strategisk betydning for digitaliseringsprocessen og dermed for en fortsat effektivisering af folkekirkens forvaltning.

Beslutningen om at et nyt ESDH-system skal erstatte det nuværende IT-skrivebord fra 2009 er derfor af allerstørste betydning.

I forbindelse med anskaffelse af det nye ESDH-system og det i 2007 gennemførte udbud af FLØS (Folkekirkens Lønservice) er der taget højde for, at systemerne skal integreres bedre med hinanden og udmøntes i en optimering og forenkling af arbejdsprocesserne. Et eksempel herpå er et krav om, at oplysninger vedrørende ansættelsesbreve integreres fuldt ud mellem FLØS-systemet og ESDH-systemet i en *system til system-løsning*, og således at det også internt i den folkekirkelige forvaltning bliver et princip, at data kun indtastes én gang.

Et nyt ESDH-system skal være ESDH-system for hele den folkekirkelige forvaltning. Det skal understøtte arbejdsprocesser og arbejdsgange og dermed øge samvirket mellem forskellige instanser.

2.4 Konkrete initiativer og projekter

IT-strategien med dens overordnede principper for anvendelse af teknologien i Kirkeministeriet og folkekirken skal ses i en tæt sammenhæng med regeringsgrundlaget: *"Mulighedernes samfund"* (november 2007) hvori det om folkekirken blandt andet hedder:

Folkekirken skal bruge færre penge på administration, bygninger og kirkegårde og i stedet fokusere på mere "kirke" og bedre service til folkekirkens medlemmer. Regeringen vil med afsæt i anbefalinger og forslag i betænkning nr. 1491/2007 om folkekirkens lokale økonomi fremme en række konkrete initiativer i denne retning.

Udmøntningen af principperne og realiseringen af målsætningerne sker gennem *it-strategiens handlingsplan*. På det helt overordnede niveau er den en del af strategien, mens den - til brug på det taktiske niveau - findes som et egentligt arbejdsprogram.

På det overordnede niveau er *Bedre digital service*, *Øget effektivisering* og et *Stærkere samarbejde* samt *Brugernes kompetenceudvikling* vigtige nøgleord.

Bedre digital service:

- ▶ Videreudvikling af folkekirken og Kirkeministeriets hjemmesider. Herunder et særligt fokus på *folkekirken.dk* og dens samvirke med andre folkekirkelige og administrative hjemmesider.
- ▶ Fortsat digitalisering og forenkling af registreringsområdet, herunder videreudvikling af borgerrettede selvbetjeningsløsninger samt udvikling af snitflader (webservices) og *system-til-system-løsninger* til andre myndigheder.
- ▶ Elektronisk menighedsrådsvalg. Udvikling af valgsystem i samarbejde med *borger.dk*. Herunder et system til administration og registrering af sognebåndsløsere.

Øget effektivisering/Stærkere samarbejde:

- ▶ Anskaffelse af et proces- og sagsunderstøttende ESDH-system til Kirkeministeriet og folkekirken med tidssvarende *system til system-integration*.
- ▶ Udvikling af "version 2" af *folkekirkens intranet* og *IT-skrivebordet*, som ved integration til blandt andre ESDH- og lønsystemet, skal sikre genanvendelse og deling af den viden og erfaring, organisationen har opbygget.
- ▶ Et fortsat fokus på udskiftning og implementering af systemer, der understøtter en effektiv og sammenhængende økonomiforvaltning. Obligatorisk anvendelse af fælles systemer og/eller systemer, der kan udveksle data og informationer på en struktureret måde, som anbefalet i *Den grønne Betænkning (1491)*, skal fremmes i alle folkekirkens instanser.
- ▶ Udskiftning/modernisering af KIS (Kirkeministeriets Informationssystem), der blandt andet formidler stamdata mellem forskellige systemer.
- ▶ Fokus på mulighederne for at indgå i strategiske fællesskaber, hvor *Borger.dk* og *Administrative Servicefællesskaber i Staten* er eksempler.

Brugernes kompetenceudvikling:

- ▶ Udvikling⁵ af 2. generations eLæringsystem til understøttelse af oplæring og træning i arbejdsområder og it-systemer.
- ▶ Smartworker - som omsætter pc/it-værktøjer i bedre planlægning, videndeling og samarbejde mellem præster, kirkefunktionærer, folkevalgte og administrative medarbejdere.

I den praktiske hverdag er der som nævnt behov for en detaljeret og gennemarbejdet handlingsplan. Særligt med hensyn til arkitektur og anvendelse af standarder, er en langsigtet planlægning vigtig. Standarderne skal sikre interoperabilitet, understøttelse af arbejdsprocesser og i sidste ende et vedvarende fokus på borgere og medlemmers behov for brugervenlige og økonomisk forsvarlige løsninger.

It-governance

Endelig er der i handlingsplanen under temaet *it-governance* beskrevet en række aktiviteter, blandt andre ITIL-projektet, som i forhold til realiseringen af strategien og den forretningsmæssige it-understøttelse er særdeles vigtige. Som nævnt er "overskrifterne" udmøntet i it-strategiens: *Handlingsplaner og interne retningslinjer, 2008-2012* (bilag 2)

⁵ Personalestyrelsens initiativ (efteråret 2007) med at udvikle/indkøbe et system til udvikling af eLæringsuddannelser følges nøje og vil blive anvendt såfremt det passer til folkekirken og Kirkeministeriets behov.

3 Organisationens it-anvendelse

Overordnet er målsætningen med it-anvendelsen - i det administrative område - at understøtte og effektivisere de arbejdsgange og serviceydelser, der produceres. I det kirkelige arbejde er målsætningen underordnet spørgsmålet om det fremmer det kirkelige formål.

Det betyder ikke, at effektivisering skal ses i modsætning til det kirkelige arbejde, men snarere at it-anvendelsen her skal ses i forlængelse af folkekirkens væsentligste formål: *"evangeliets forkyndelse, sakramenternes forvaltning, oplæring i kristendom og sjælesorg"*.

Uanset hvilket formål der it-understøttes, er tendensen klar i den forstand, at fokus rettes mod besparelses- og effektiviseringspotentialet. Der skelnes mellem *direkte* effekter, hvor det bliver billigere at gøre det samme, *indirekte* effekter, hvor opgaven kan løses på en anden og billigere måde samt de *afledte* effekter, der eksempelvis gør det muligt at effektivisere tilgrænsende opgaver og derved opnå endnu større effekt af en given investering.

Udgangspunktet for at investere og effektivisere er imidlertid kendskab til og analyse af mulighederne, og de kan belyses gennem benchmark og effektmåling.

Der skal for alle it-projekter udarbejdes en business-case, hvor nytteværdien og omkostninger nøje identificeres og afvejes.

Det betyder, at der skal udarbejdes projektplaner for større projekter indeholdende mål- og interessentanalyser, risikovurdering, kommunikationsplaner, aktivitetsplaner og cost-benefit-analyser. I større projekter vil Finansministeriets model blive anvendt. Alle projekter skal endvidere evalueres af sin projektgruppe, og resultatet skal rapporteres til relevante styregrupper og ledelsesfora.

For løbende at kunne måle om der satses på de rette aktiviteter, således at de forbundne driftsomkostninger samlet set resulterer i værditilvækst og/eller effektivisering, skal effektmåling indgå fra begyndelsen af alle projektførelser. Målingerne skal afdække, om projekterne styres effektivt, og om borgerne, myndighederne og medarbejderne får reel merværdi eksempelvis i form af bedre service, arbejdsglæde, tid og overblik, efterhånden som projekterne gennemføres.

Resultatet af it-anvendelsen vurderes efter forskellige principper. Der kan opgøres kvantitative såvel som kvalitative effekter:

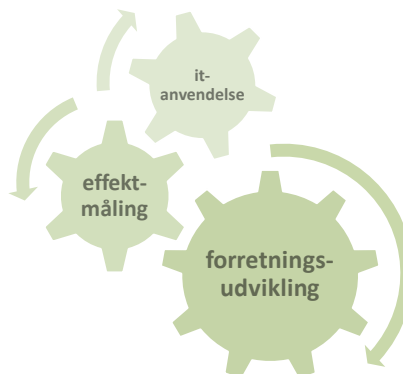
- opgaver kan udføres med et måleligt mindre ressourceforbrug
- opgaver udføres med et uændret forbrug, men med en højere kvalitet
- borgerne får bedre service og/- eller valg mellem flere muligheder.

Værdiskabning i den folkekirkelige organisation forudsætter at den enkelte institution kender sine egne muligheder henholdsvis er fortrolig med hvor og hvornår den interagerer med omverdenen - herunder med andre myndigheder.

Det skal endvidere være en ambition at sætte effektmåling i scene som det, det også er, nemlig at blive bedre, lære af andre og blive klogere.

Endelig kan resultatet være det, at organisationen - gennem anvendelse af it-teknologi og andre moderne arbejdsmetoder - kan fastholde og tiltrække kompetente og engagerede medarbejdere.

For Kirkeministeriet og folkekirken vil det imidlertid - med de to tusinde små institutioner - være en udfordring at udvikle modeller, der kan kombinere central styring og stordriftsfordele med mulighed for lokalt at høste de økonomiske besparelser, der er resultatet af en opnået effektivisering.

It-aktiviteter, der iværksættes som et led i det kirkelige arbejde, skal så vidt muligt vurderes på samme måde som administrative projekter. For mange vil det være refleksbetonet at sige: "det kan man ikke". Når det alligevel er en ambition at gøre det, hænger det sammen med ønsket om at kunne prioritere, det vil sige at afgøre, om de penge, der bruges på it, kan gøre større gavn på en anden måde.

3.1 Besparelser gennem stordrift

Gennem snart 10 års drift af mere end 3.000 arbejdspladser på mere end 2.300 adresser er der opnået den erfaring, at anvendelse af ensartet udstyr og standardiserede programmer giver den billigst mulige driftsudgift. Samtidig hermed giver storindkøb nogle meget væsentlige rabatter. Kirkeministeriet og folkekirken vil derfor fortsat udnytte de muligheder, der er for som samlet koncern at opnå fordele ved fælles indkøb. Der vil i vid udstrækning være tale om at anvende Finansministeriets og SKI's fælles indkøbsaftaler.

I perioden 2008-2012, hvor der forventes en vis vækst i antallet af arbejdspladser og nye opgaver, er det en ambition at finansiere væksten gennem fortsat standardisering samt en offensiv indkøbspolitik.

3.2 Forretningsmæssig værdiskabning

Ved at satse på ét samlet netværk for Kirkeministeriet og folkekirken kan det professionelle it-miljø, der allerede eksisterer, videreudvikles og fortsat understøtte og bidrage til at effektivisere arbejdsgange og ydelser og derved skabe værdi i folkekirkens institutioner.

Kravene (fra 1. januar 2008) om åbenhed og brug af standarder⁶, anbefalingerne i "Den grønne betænkning (1491)" om obligatorisk dataudveksling mellem folkekirkens institutioner og samarbejdet med Landsforeningen af Menighedsråd om IT-skrivebordet skal aktivt omsættes til *Bedre digitale services* og *Øget effektivisering*.

*Den it-infrastruktur, der understøtter de administrative processer, skal tænkes offensivt ind i det kirkelige arbejde
- her er det kun fantasien, der skal sætte grænser!*

3.3 Synergi mellem teknik og indhold

Den bevidste satsning på at servicere Kirkeministeriet og folkekirken gennem én centralt styret, serviceret og vedligeholdt edb-installation gør det muligt at fastholde og tiltrække de kompetencer, der kan udgøre det it-faglige miljø, der er brug for.

Kirkenettet er med dets omfang og aktiviteter i en størrelse, hvor det er muligt at tiltrække dygtige medarbejdere. Den tradition, der - med hensyn til digitalisering - har givet sig udslag i, at Kirkeministeriet og folkekirken er blandt "de bedste i klassen", skal udvides til de folkekirkelige hjemmesider.

En strategisk satsning på at anvende web-mediet innovativt og udforskende skal resultere i synergi mellem formålet med folkekirkelige hjemmesider og evnen til at tiltrække og fastholde dygtige medarbejdere.

I den forbindelse skal der arbejdes med at etablere samarbejder mellem "it-græsrødder" i de kirkelige organisationer, IT-Kontoret og de professionelle leverandører. Formålet hermed er at skabe synergi mellem organisationernes iverigdom og de "professionelles" mere ordinære tilgang til opgaveløsningerne.

Resultatet skal blive, at de folkekirkelige hjemmesider anses for at være "blandt de allerbedste".

3.4 Mere dialog med folkekirken

Det stærke fokus, der har været på at udvikle velfungerende administrative løsninger til brug i folkekirken, skal fastholdes. Men der skal derudover - gennem dialog med præster, menighedsråd og - som nævnt ovenfor - de kirkelige organisationer - fokuseres på at sikre, at Kirkenettet og dets extranet services⁷ understøtter de behov, folkekirken har for at anvende it i varetagelsen af sine kerneopgaver.

⁶ "Aftale om anvendelse af åbne standarder for software i det offentlige, oktober 2007" (underbilag til bilag 1: "Arkitekturgrundlag for Kirkeministeriets og folkekirkens It-strategi 2008-2012")

⁷ Extranet services. Programmer og løsninger, der gøres tilgængelige for menighedsråd og provstiudvalg via internettet. Der er tale om løsninger, der kun fås adgang til ved afgivelse af brugernavn og kodeord.

3.5 Smartworker

I et samarbejde med Microsoft Danmark arbejdes der på at udvikle en række initiativer, der skal understøtte sognepræsternes arbejdstilrettelæggelse og daglige virke. Projektet er inspireret af det såkaldte *Smartworker* koncept, der er udviklet i et samarbejde mellem Danfoss og Microsoft Danmark.

Smartworker handler om at bruge de IT-værktøjer, der allerede er installeret på pc'en. Ideen er, at det "gap" der er, mellem de værktøjerne bliver brugt til i dagligdagen, og det de i virkeligheden kan, udgør en fond af muligheder, som kan give den enkelte sognepræst mere tid og overskud.

Effektiv brug af kalender og opgavetværktøjer henholdsvis udnyttelse af værktøjerne til forbedret kollegial kommunikation og opgavefællesskaber er nogle af de muligheder, der ligger lige for.

Helt overordnet er der her tale om, at præsterne, som ikke har nogen øvre arbejdstid, skal arbejde med at bruge værktøjerne i effektiviseringsøjemed. Men modsat den gængse opfattelse af effektivisering (jf. også indledningen til dette afsnit), som skal resultere i besparelser eller øget produktivitet, så er formålet her at lade præsterne selv disponere over besparelsen - i form af øget fritid eller endnu bedre kvalitet i det daglige virke.

Udfordringen er at skabe tillid til projektet og dets sande formål. Resultatet kan desuden bidrage til at minimere problemerne med at *"nå arbejdet og problemer med at overskue mange ting i arbejdet"*, som det påpeges i undersøgelsen om *psykosocialt arbejdsmiljø i folkekirken*⁸.

Projektet etableres primært på provstiplan, til hjælp for arbejdstilrettelæggelse, struktur og lettere adgang til styrket faglighed men også mellem mere uformelle grupper, som en slags virtuelle konventer.

Der er i 2007 gennemført en række workshops, fokusgruppeinterviews og arbejdsgruppemøder med sognepræster centreret omkring sognepræsternes arbejdsopgaver og it-anvendelse. Dette har udmøntet sig i en række værktøjer og initiativer, hvis anvendelighed vil blive afprøvet i en forsøgsperiode i tre udvalgte provstier. Der vil helt konkret blive tale om uddannelse i bedre udnyttelse af den eksisterende it-teknologi, bedre planlægningsredskaber, så som fælles kalendere i sogne med overblik over anvendelse af sognets kirker, lokaler, fælles arkiv og nyhedskanaler.

Endelig bliver det muligt at understøtte og skabe videndeling og kollegiale fællesskaber igennem en fælles kommunikationsplatform indeholdende fælles fora og kommunikation via "instant on" ("altid på nettet").

Det er vigtigt, at disse elektroniske værktøjer for samarbejde udvikles med stor deltagelse af præster og øvrige medarbejdere i sognene, ligesom det er vigtigt at menighedsrådsmedlemmerne og kirkefunktionærerne inddrages. Det er ydermere målet, at alle elektroniske ydelser tilbydes i en ensartet brugergrænseflade, som den enkelte medarbejder selv kan tilrette efter egne behov.

⁸ Rapport om psykosocialt arbejdsmiljø i folkekirken, 2002. Undersøgelse som Arbejds- og Miljømedicinsk Klinik, H:S Bispebjerg Universitetshospital, har foretaget blandt præster og kirkefunktionærer i 500 af folkekirkens ca. 2.200 sogne.

Det er en udfordring at udvikle metoder, der kan bruges til at afgøre, om de ressourcer, der anvendes på at implementere Smartworker konceptet, står mål med de fordele, præsterne - såvel som resten af organisationen - kan indhøste.

3.6 Benchmarking som en produktivitetsforøgende faktor

De senere års stærke fokus på Fællesfondens udgifter har afstedkommet, at it såvel som andre områders "produktion" og økonomi er blevet gransket.

Eksempelvis er der foretaget en benchmarking af stifterne.

Kirkeministeriet opfordrer til, at der fortsat arbejdes på at udvikle metoder og principper til jævnligt at foretage benchmarking på it-området.

På it området er det besluttet, at der skal jævnligt skal foretages brugerundersøgelser for at undersøge institutionernes og brugernes tilfredshed med it-ydelserne. Herudover skal it-kontorets faktisk opnåede driftsresultater sammenholdes med de aftaler, der indgås om driftsstabilitet og svartider samt retableringstider, såfremt uheldet skulle være ude.

Endelig skal de priser institutionerne betaler for deres it-leverancer, underkastes benchmarking med tilsvarende ydelser i det frie marked.

4 It-styring og organisering

Det formelle ansvar for it i Kirkeministeriet og folkekirken ligger i Kirkeministeriets Personale- og it-afdeling. Ansvar for den daglige operation ligger i IT-Kontoret, der er et kontor i Personale- og it-afdelingen.

It-strategien udarbejdes af IT-Kontoret i et samarbejde med IT-styregruppen og godkendes af kirkeministeren. It-budgettet fastsættes af kirkeministeren efter indstilling fra it-styregruppen henholdsvis budgetfølgegruppen (se også pkt. 8).

4.1 IT-styregruppen

It-styregruppen, der er nedsat efter aftale mellem kirkeministeren og biskopperne består af folkekirkelige repræsentanter: en repræsentant fra Landsforeningen af Menighedsråd, en biskop, en repræsentant fra Danmarks Provsteforening, en repræsentant fra Danmarks Præsteforening samt en repræsentant udpeget af Danmarks Kordegneforening foruden af repræsentanter fra Kirkeministeriets Personale- og it-afdeling, herunder fra IT-Kontoret.

It-styregruppens opgave er at udarbejde it-strategien og dermed fastlægge retningen for og omfanget af it-aktiviteterne i folkekirken. Det er herunder styregruppens opgave at forholde sig til it-strategiske spørgsmål og herudover at medvirke til gennemførelsen af strategien. Endelig er det styregruppens opgave at afgive indstilling om budgettet.

4.2 Styring og prioritering

Den meget brede og centralt styrede anvendelse af it i folkekirken i kombination med de mere end to tusinde selvstændige institutioner er en styringsmæssig udfordring.

It-styregruppens forankring i folkekirken og samarbejdet med Landsforeningen af Menighedsråd om IT-skrivebordet er centralt i forhold til prioritering af, hvilke systemer og ydelser IT-Kontoret skal levere.

IT-Kontorets ydelser til folkekirken består af en række obligatoriske elementer:

- fagspecifikke applikationer
- arbejdspladser til personregistreringen
- styresystem, sikkerhedsløsning, netværk m.m.

samt af valgfri elementer:

- ekstra arbejdspladser
- Større båndbredde m.m.

De obligatoriske elementer handler dermed om valg af løsninger, programmel og udstyr, hvorimod de valgfri elementer handler om at institutionerne kan få flere eller mere af samme slags.

Siden overgangen til den elektroniske personregistrering og kirkebog har IT-kontoret leveret arbejdspladser - finansieret af it-budgettet - til brug for registreringsarbejdet.

På denne måde har ca. halvdelen af præsterne fået stillet en pc til rådighed uden omkostning for menighedsrådet. 80 % (ultimo 2007) af de øvrige præster har fået stillet en tilsvarende pc til rådighed af menighedsrådet.

Det er et krav, at alle præster skal have en Kirkenet-pc stillet til rådighed.

4.3 Gennemførelse af it-strategiens projekter

Det er IT-Kontorets ansvar at gennemføre de it-projekter og handlingsplaner, der indgår som en del af den godkendte it-strategi.

Som nævnt udarbejdes der en business-case, hvor nytteværdien og omkostninger nøje identificeres og afvejes. Derudover er det afgørende, at digitaliseringsinitiativerne ses i sammenhæng med gennemførelsen af organisatoriske forandringer og ændrede arbejds gange.

Der er i løbet af 2007 iværksat initiativer, der skal skabe en mere helhedsorienteret tænkning og organisering af IT-Kontoret. Medarbejderne skal i højere grad inddrages i de forskellige arbejdsprocesser i forbindelse med idéfase, udvikling, implementering og vedligeholdelse af IT-Kontorets projekter og opgaveportefølje.

For at optimere projektorganisationen og projektstyringen i IT-Kontoret er der med virkning fra 2008 etableret en ny enhed med et stærkt fokus på projektstyring - ligesom der er fastlagt en model for, hvordan projekter skal gennemføres og dokumenteres.

Større anskaffelser skal organiseres som projekter. Et projekt skal altid bemandes sådan, at det har den fornødne spidskompetence i forhold til den konkrete opgave.

Ved gennemførelse af større projekter udpeges en projektgruppe og en projektleder, der - eventuelt med reference til en styregruppe - har ansvaret for, at projektet opfylder de vedtagne målsætninger.

Den nedsatte projektgruppe har ansvaret for projektets fremdrift i henhold til de fastlagte planer herunder for evaluering og effektmåling. IT-Kontoret vil normalt være repræsenteret i projektgruppen.

Hvis den fornødne projektkompetence ikke er til stede i organisationen, vil den blive tilvejebragt i form af indkøbt konsulentassistance.

I forbindelse med større projekter sikres brugerne indflydelse på det færdige resultat ved nedsættelse af en bruger- og/ eller referencegruppe.

4.4 IT-Kontoret og dets organisering

Kirkeministeriets IT-Kontor har ansvaret for alle aktiviteter i forbindelse med den daglige drift og videreudvikling af Kirkenettet.

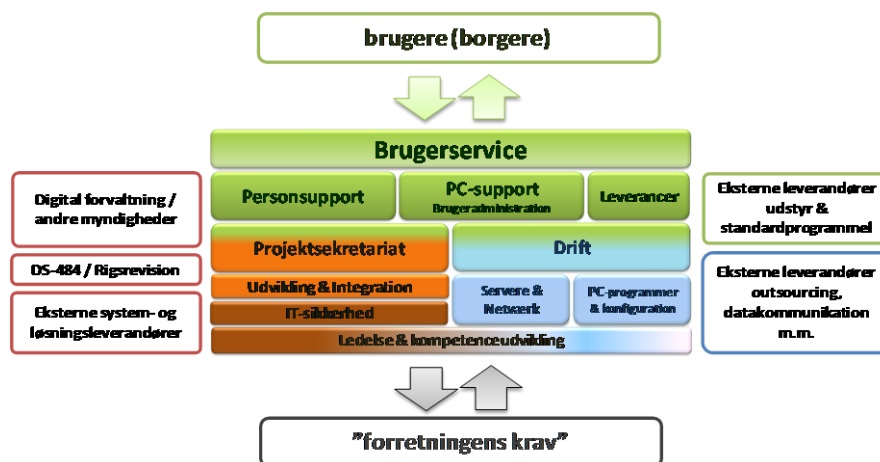
IT-Kontoret ledes af en IT-chef. IT-chefens er medlem af Kirkeministeriets ledelse. IT-Kontorets driftsleder er IT-chefens stedfortræder.

IT-Kontorets vigtigste funktioner er:

- ▶ Brugersupport
- ▶ Drift af infrastruktur
- ▶ IT-sikkerhed
- ▶ Projektstyring
- ▶ Vedligeholdelse og videreudvikling af forretningsapplikationer

Oplistingen er uprioriteret - det giver ikke mening at fremhæve det ene frem for det andet.

Til varetagelse af opgaverne er der valgt nedenstående organisering, hvor også omgivelserne i form af: "de forretningsmæssige krav", brugerne, andre myndigheder (herunder tilsynsmyndigheder) samt forskellige typer af eksterne leverandører er skitseret.

Det er med den nye organisering en ambition at understøtte det nødvendige samspil mellem forskellige enheder og kompetencer.

Der er i højere grad tale om projektorganisering - med udgangspunkt i projekter, der går på tværs af funktioner - og ændringen er dermed et opgør med en traditionel hierarkisk organisering.

Brugerservice er det sted, hvor brugerne henvender sig – såvel telefonisk som via websystemer og e-post. Brugerservice's Person- og PC-support betjener brugerne og sikrer, at alle henvendelser registreres.

Alle processer skal være baseret på ITIL-tankegangen og dokumenteret via de fælles support- og administrationssystemer.

Alle vigtige processer og leverancer skal baseres på serviceaftaler (SLA'er) med "forretningen", og de opnåede serviceniveauer (vente- og ekspeditionstid, opetid for forretningskritiske aktiver m.m.) eksponeres på intranettet, hvor de sammenholdes med de indgåede aftaler. (serviceaftale = SLA = service level agreement).

4.5 Systemejere og erfa-grupper

For alle systemer skal der være udpeget en systemejer, der som hovedregel er den ansvarlige linjechef for det arbejdsområde, systemet understøtter.

Systemejeren skal sikre, at systemet anvendes og udvikles i overensstemmelse med lovgivningsmæssige og andre krav på det anvendelsesområde, systemet understøtter.

For større systemer kan der nedsættes en erfa-gruppe, som med reference til systemejeren bistår med at kvalificere de udviklings- og andre aktiviteter, der skal

gennemføres inden for et systemområde. Erfa-gruppen skal gennem drøftelser af den praktiske brug af systemet være med til at fastlægge en "best practice".

Erfa-gruppen er et ikke beslutningstagende organ, der rådgiver systemejerne.

På områder, hvor der er udpeget en systemejer, er IT-Kontoret over for systemejerne ansvarlig for driften af systemet.

Oversigten over systemer og systemejere m.m. vedligeholdes i de administrationssystemer, der dokumenterer it-sikkerheden. Se afsnit 7: *It-sikkerhed*.

4.6 Sourcingstrategi

Sourcingstrategien fastlægger principperne for hvilke ydelser/services der produceres internt og hvilke der indkøbes hos eksterne leverandører.

Strategien er ikke en facitliste, men et hjælpemiddel til - i det konkrete tilfælde - at træffe den rigtige beslutning.

Enkle driftsydelser og support med direkte brugerkontakt produceres bedst og billigst internt. Komplicerede og missionskritiske ydelser bør derimod outsources, idet der kræves så "tung" ekspertise på mange snævre områder - og ofte med krav om service døgnet rundt - at der ikke kan opnås *kritisk masse* med egne ressourcer.

Det er altid en afgørende parameter, at der er *kritisk masse* til etablering af "egenproduktion", sådan at ferie, sygdom eller en medarbejders pludselige fratreden ikke påvirker organisationens evne til at levere de fornødne driftsydelser.

Beslutningsparametrene for de kommende års sourcingstrategi antydes i nedenstående tabel, som er retningsgivende for det "rigtige" valg.

Der vil løbende blive analyseret på, hvilke områder som er egnet for outsourcing, henholdsvis intern varetagelse.

Opgavetype	Mission critical	Krav til forretningsforståelse	Teknisk kompleksitet	Strategi
"let" serverdrift, ex. fil- og print	mellem	lille	mellem	ITK
"tung" serverdrift, ex. ePost, firewall	høj	lille	høj	Outsources
pc-images	mellem	mellem	mellem	ITK
pc-support	lille	mellem	lille	ITK
brugeradministration	lille	mellem	lille	ITK
applikationssupport	mellem	høj	mellem	ITK
applikationsudvikling	høj	høj	høj	Outsources
integrationsopgaver	mellem	mellem	mellem	ITK
applikationsdrift	høj	høj	høj	Outsources

5 It-arkitektur

I *Cirkulære om sikkerhedsforanstaltninger i Kirkenettet* er der fastsat regler for, hvilket udstyr der må tilsluttes Kirkenettet. Tilsvarende er det fastsat, at brugerne ikke må foretage indgreb i eller udskifte basissoftware eller brugerprogrammel for hvilket, der er fastsat en bindende standard i Kirkenettet.

Der er med andre ord foretaget valg af standarder, programmel og udstyr, som det ikke er tilladt at fravige.

På det overordnede niveau gælder de principper, der i Digitaliseringsstrategien beskrives i indsatsområde 3: "stærkere samarbejde skal skabe digital sammenhæng" og som især handler om obligatorisk brug af (åbne) standarder og en sammenhængende forretnings- og it-arkitektur.

Siden fremkomsten af *Hvidbog for It-arkitektur*⁹ har der været arbejdet med at implementere principper for it-arkitektur og anskaffelser baseret på hvidbogens anbefalinger.

I IT-strategi 2008-2012 er dette arbejde udmøntet i *Principper for it-arkitektur i Kirkenettet* (bilag 1) med tilhørende *Tjekliste til brug ved anskaffelser til Kirkenettet*. *Listen* omfatter nyanskaffelser såvel som større ændringer i infrastruktur såvel som forretningsapplikationer.

Gennem Kirkeministeriets it-ledelses deltagelse i Statens It-Råd, It-Forum og It-Sikkerhedsforum sker løbende en ajourføring af, hvilke standarder og anbefalinger der er aktuelle.

Endelig gøres, ved indkøb af rådgivningsydelser, rådgivere (konsulenter) bekendt med de krav, der gælder i Kirkenettet for indkøb af varer og tjenesteydelser, og som de skal forpligte sig til at basere deres rådgivning på.

5.1 Forretningsapplikationer – anskaffelse og udvikling

Applikationssystemer til Kirkenettet skal, så vidt det er muligt, være standard- og/eller rammesystemer.

Systemudvikling søges begrænset til de tilfælde, hvor der er tale om opfyldelse af helt specielle krav for Kirkeministeriet eller folkekirken.

De komponenter, der anskaffes eller udvikles, skal vurderes i henhold til ovenstående tjekliste og med henblik på at kunne indgå i den fælles offentlige it-arkitektur.

Forretningsapplikationer, der stadigt forekommer - udviklet på grundlag af proprietære værktøjer - skal i videst muligt omfang kunne kommunikere med andre applikationer via standardiserede web-services.

I muligt omfang skal det sikres, at ekstramoduler, der udvikles til standard- og rammesystemer, uden udgift for Kirkeministeriet og folkekirken, kan stilles til rådighed for andre offentlige myndigheder på rimelige betingelser.

⁹ Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, juni 2003 (ISBN: 87-91258-64-2)

Resultatet af analyse og specifikationsarbejder, der er foretaget i forbindelse med systemudvikling, samt specialudviklede systemer, der kan komme til gavn i andre offentlige myndigheder, stilles frit til rådighed for disse, i det omfang Kirkeministeriet ikke herved krænker 3. mands rettigheder.

5.2 Brugerprogrammel

Pc-styresystem, postsystem, officesystem samt internetbrowser baseres på de Microsoft produkter der kan anskaffes i henhold til den mellem Microsoft og Finansministeriet indgåede aftale.

Programmerne er anskaffet inklusive software assurance, hvilket giver ret til løbende opgradering. Opdatering med nye versioner henholdsvis releases med hensyn til sikkerhed og fejlrettelser sker løbende og fra centralt hold.

5.3 Basis- og database- og udviklingsprogrammel

Kirkenettets servere baseres i udstrakt grad på Windows Server.

MS SQL anvendes, så vidt det er muligt, som database til de fælles applikationer. Alternativt kan databasen baseres på Oracle.

Mindre applikationer udvikles i Microsoft. Net ("Dot Net") og kommunikerer med omverdenen med XML webservices.

Som rapportværktøj anvendes Crystal Report og/- eller MS Access.

5.4 Internet- og Intranet

Intranettet og IT-skrivebordet baseres endnu på brugen af Intrasuite værktøjer, som installeres på MS Internet Information Server. Fra 2008 sker en gradvis overgang til services baseret på MS SharePoint Portal Server henholdsvis services baseret på opensource produktet Typo3.

Internetapplikationer programmeres i Typo3 og implementeres på Linux.

5.5 Brugerstyring- og administration

Kirkenettets brugerstyring og policies baseres på Microsofts Active Directory. Rettighedstildeling og brugeradministrationen i øvrigt på Omada.

5.6 Open office og Mac

Som følge af beslutningen om at anvende produkter baseret på MS Open XML i Kirkenettet er brugen af opensource for tiden begrænset til websider på inter- og intranet.

Services som IT-skrivebordet (version 2), der udvikles til menighedsråd og provstiudvalg, skal understøtte brugen af opensource produkter, ligesom anvendelsen af forskellige - men dog udbredte - browsere skal supporteres.

Tilsvarende gælder det, at Mac og andre "ikke windows-brugere" skal opleve fuld understøttelse af basisfunktionalitet.

Det er en beslutning, at *Microsoft-brugere* ikke skal fratages "additional services", der kommer til udtryk på Microsoft klienter eksempelvis i forhold til services der er baseret på MS SharePoint.

6 It-kompetencer

Effekten af digitaliseringen - forstået som bedre borgerbetjening og et reduceret ressourceforbrug - forudsætter, at forvaltningen selv (medarbejderne og de folkevalgte) kan betjene systemerne optimalt. Men det er også en forudsætning, at de arbejdsgange, systemerne skal understøtte og nogen gange erstatte, ændres, så potentialet i den teknologiske understøttelse udnyttes bedst muligt.

Det er erfaringen i Kirkeministeriet og folkekirken, at brugernes dygtighed til at betjene enkeltssystemer herunder pc'en med dens officeværktøjer ikke er nok. Evnen til at overskue det *virtuelle univers* - forstå hvordan systemer og data hænger sammen, herunder hvor og hvordan de indgår i sagsbehandlingen, er vigtig for det optimale udbytte.

Erfaringerne med "værktøjsuddannelser" (kurser i tekstbehandling, økonomisystem, sagsbehandlersystem m.fl.) er gode og har hidtil været højt prioriteret. Uddannelsen har dels været gennemført som "holdundervisning" og dels som en kombination af hold- og eLæring.

Udfordringerne i et digitaliseret samfund er imidlertid mere komplekse og derfor er der iværksat projekter, der har et stærkt fokus på arbejdsprocesser, planlægning og forskellige samarbejdsformer foruden de muligheder - eksempelvis "instant on"¹⁰ - som den "rå teknologi" har gjort mulig.

Medarbejdernes forståelse for, hvordan it-teknologi kan anvendes, og for hvordan systemer og arbejdsgange hænger sammen er en altafgørende forudsætning for at høste gevinsterne ved den digitale forvaltning.

Kirkeministeriet og folkekirken har en offensiv plan for at videreudvikle organisationen gennem en målrettet kompetenceudvikling.

Smartworker projektet (afsnit 3.5), der er visionen om at frigøre tid og ressourcer gennem egen og fælles anvendelse af de værktøjer (MS-office m. fl.), der er installeret på en Kirkenets-pc, er et eksempel, hvor præsterne, gennem en systematisk screening af deres arbejdsopgaver, ser på, hvor og hvordan it med fordel kan anvendes.

Herudover arbejdes der i Kirkeministeriet og de folkekirkelige enheder målrettet på at forbedre arbejdsprocesserne og anvendelsen af medarbejdernes ressourcer og kompetencer. Som et led heri er der i stiftsadministrationerne foretaget en benchmarking af arbejdsprocesser og ressourceudnyttelse med henblik på optimeringer.

Endelig er IT-Kontoret i færd med en trinvis implementering af ITIL¹¹.

¹⁰ Muligheden for at vær på nettet "hvor som helst og når som helst"

¹¹ ITIL (*Information Technology Infrastructure Library*) er en justerbar struktur, som beskriver bedste fremgangsmåder for at levere kvalitetsservice fra It-afdelinger. ITIL går ind i organisationsstrukturen og de faglige færdigheder for en IT organisation ved at præsentere et udførligt sæt managementprocedurer, som en organisation kan benytte til at styre sine IT operationer.

6.1 Basale færdigheder

Medarbejdere er løbende uddannet i de anvendte pc-værktøjer. Med udgangspunkt i AMU-kurser kombineret med eLæring, er et stort antal medarbejdere tilbudt generel uddannelse svarende til pc-kørekort.

Nye medarbejdere er som hovedregel nogenlunde fortrolige med Windows, MS-office MS-outlook samt MS-internetbrowser ved ansættelsen. Eventuel uddannelse i standardprodukter kan fortsat ske på AMU-kurser på hold eller som kombination af holdkursus/eLæring. Uddannelsen betales af brugerens arbejdssted.

6.2 Applikationsfærdigheder

Applikationsuddannelse tilrettelægges altid i forbindelse med implementering og ibrugtagning af nye systemer.

Uddannelse af nye medarbejdere sker - alt afhængigt af jobfunktionen - i nær tilknytning til ansættelsen eller på et "opsamlingshold" i løbet af de første måneder.

Uddannelse i Kirkenettets specialapplikationer afholdes som regel af IT-Kontoret på FEU. Uddannelsesomkostningerne afholdes over it-budgettet.

6.3 Særligt vedrørende uddannelsen i Personregistrering

Uddannelsen afholdes på FEU som en AMU-uddannelse. Som holdkursus, som kombineret holdkursus/eLæring eller udelukkende som eLæring.

Uddannelse af sognepræster, der fastansættes, og som skal fungere som personregisterførere, betales over it-budgettet.

Kirkefunktionærer, der skal varetage personregistreringsopgaver, gennemgår en AMU-uddannelse.

6.4 IT-medarbejdere

IT-Kontoret anvender den af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling udviklede kompetencestyringsmodel.

Fra 2008 er det besluttet at alle medarbejdere, til gavn for medarbejderne såvel som for arbejdsstedet, skal kunne bestride forskellige arbejdsopgaver/- områder. I fornødent omfang skal der gennemføres en struktureret efteruddannelse som skal understøtte denne beslutning.

Uddannelse planlægges i forbindelse med den årlige medarbejdersamtale, når stillingskift eller nye produkter gør det nødvendigt, eller ved nyansættelse.

Til medarbejdere, der opkvalificerer sig i arbejdsrelevante områder i fritiden, kan ydes støtte til bogkøb og kursusafgifter.

Udgifter til uddannelse af medarbejdere, der er ansat i IT-Kontoret, sker over it-budgettet.

7 It-sikkerhed

7.1 Organisering – regelgrundlag

It-sikkerheden reguleres i henhold til it-sikkerhedspolitikken, der er baseret på Dansk Standards DS484:2005 samt det gældende cirkulære om sikkerhedsforanstaltninger i Kirkenettet.

It-sikkerhedsorganisationen består af IT-sikkerhedsudvalget (IT-SiU), en IT-sikkerhedskoordinator og systemejere.

IT-SiU er nedsat som et permanent udvalg, der skal sikre, at it-sikkerhedsmæssigt relevante spørgsmål løbende bliver behandlet. IT-SiU består af afdelingschefen i Kirkeministeriets Personale- og IT-Kontor, Kirkeministeriets IT-chef, en repræsentant for stiftskontorchefer, repræsentanter for medarbejdergrupperne samt faglige organisationer, hvilket sikrer en bred organisatorisk forankring.

Beslutninger i IT-SiU træffes i fællesskab af udvalgets medlemmer. I den daglige drift træffes it-sikkerhedsmæssige dispositioner/afgørelser af Kirkeministeriets IT-chef i samråd med IT-Kontorets driftsleder og IT-Kontorets it-sikkerhedsansvarlige. Disse afgørelser effektueres umiddelbart og bringes efterfølgende op i IT-SiU.

7.2 Sikkerhedsniveau – målsætninger

Formålet med it-sikkerheden på Kirkenettet er at sikre, at den for Kirkeministeriet og folkekirken fastlagte mission og vision til enhver tid kan udføres på betryggende vis, herunder at oplysningers fortrolighed og integritet opretholdes, og at systemerne er tilgængelige.

Niveauet for it-sikkerheden er fastlagt i it-sikkerhedspolitikken. Sikkerhedsmæssigt fokus er på de mest kritiske processer og it-aktiver samtidig med, at det høje sikkerhedsniveau i forhold til øvrige processer og aktiver opretholdes.

7.3 Styring – realisering af målsætning

Til styring af sikkerhedsarbejdet anvendes værktøjer, der er anbefalet i Statens Forum for IT-sikkerhed. Værktøjerne anvendes desuden af andre statslige institutioner, hvilket sikrer sammenlignelighed i analyseresultater på tværs af staten.

Deltagelse i Statens Forum for IT-sikkerhed sikrer, at der arbejdes i samme retning som tilsvarende institutioner.

Risikovurderinger af de kritiske forretningsprocesser samt understøttende it-aktiver foretages årligt. Derudover gennemføres risikovurdering ved anskaffelse af nye systemer samt ved væsentlige ændringer.

Risikovurderingerne sikrer løbende implementering af nødvendige sikringsforanstaltninger på Kirkenettet i forhold til det aktuelle trusselsbillede.

Endelig skal der jævnligt gennemføres informationskampagner og lignende informationsaktiviteter, der har til formål at øge it-brugernes bevidsthed om it-sikkerhed og eget ansvar for opretholdelse af it-sikkerheden.

7.4 Beredskab

Backup- og retableringsplaner sikrer, at forretningsprocesser kan udføres uden sikkerhedsmæssig påvirkning.

7.5 Overholdelse af standarder og retningslinjer

Tilbagevendende gennemførelse af it-sikkerhedsreview, udført af såvel interne som eksterne parter, sikrer den fortsatte overholdelse af gældende standarder og regler.

7.6 Regelmæssig kontrol

*Til sikring af, at alle de etablerede foranstaltninger resulterer i den ønskede (høje) sikkerhed, foretages der **dagligt** en række fastlagte kontroller på pc-klient niveau såvel som på serverniveau.*

Kontrollerne er fastlagt i samarbejde med en uvildig sikkerhedsrådgiver og er fastlagt som 100 %'s kontroller (dvs. kontrol af samtlige forekomster/hændelser) henholdsvis som stikprøvekontroller.

8 Økonomi og indkøb

Driften af Kirkenettet finansieres af fællesfonden suppleret med salg af it-ydelser til folkekirkens institutioner.

Budgettet for it-aktiviteterne fastsættes af Kirkeministeren, som en del af det samlede budget for fællesfonden.

IT-budgettet udarbejdes af IT-Kontoret i henhold til den af IT-styregruppen foretagne prioritering. Det bemærkes, at styregruppens prioritering er underordnet myndighedsopgaver, som Kirkenettet skal understøtte og opfylde. Det af styregruppen indstillede budget forelægges som en del af det samlede budget for fællesfonden, budgetsamrådet, som efter sin forhandling afgiver indstilling til kirkeministeren.

Kirkeministeriets og institutionernes forbrug af it-serviceydelser, der er en følge af anskaffelser, de selv har besluttet, betales efter medgået forbrug henholdsvis efter fordelingsnøgler fastlagt i it-budgettet. Edb-regnskabet føres, så disse indtægter udskilles. Regnskabet revideres af Rigsrevisionen.

8.1 Koncern-it som den økonomisk mulige model

Som følge af det store antal små institutioner og den deraf følgende geografiske spredning, er Kirkeministeriet og folkekirkens it-funktion af både kompetencemæssige og økonomiske årsager udformet som en centralt styret "koncern-it model".

8.2 Standardisering og indkøb

Overalt hvor det er muligt og hensigtsmæssigt fastlægges bindende standarder for, hvad der kan og må købes til installation i Kirkenettet.

Indkøb foretages centralt af IT-Kontoret og i overensstemmelse med EU-udbudsbestemmelserne og indkøbscirkulæret. SKI's og Finansministeriets indkøbsaftaler anvendes i videst muligt omfang.

Institutionernes indkøb af forbrugsmaterialer og småudstyr indkøbes via en fælles indkøbsaftale. Indkøb af datalinjer sker samlet i henhold til koordineringskøbsaftale mellem SKI og teleudbyderne. Indkøb af ydelser vedr. fastnet- og mobiltelefoni kan af institutionerne koordineres via en fælles telefonrabataftale.

8.3 Kontrol af priser & valg af leverandør

Med henblik på løbende at opnå de lavest mulige priser indhentes jævnligt kontroltilbud vedrørende de større indkøbs- og koordineringsaftaler.

Beslutning om valg af leverandør og/- eller produkt afgøres på grundlag af principper om "det økonomisk mest fordelagtige tilbud", hvor:

- pris/ydelse, kvalitet og leveringssikkerhed

indgår, som væsentlige tildelingsskriterier.